

VENDIM
Nr. 63, datë 21.12.2022

**PËR MIRATIMIN E RREGULLORES “PËR RAPORTIMIN STATISTIKOR TË
MJETEVE DHE DETYRIMEVE TË FONDEVE TË INVESTIMIT”**

Në bazë dhe për zbatim të nenit 43, shkronja “c”, të ligjit nr. 8269, datë 23.12.1997, “Për Bankën e Shqipërisë”, i ndryshuar; dhe ligjit nr. 30/2022, “Për miratimin e programit të statistikave zyrtare 2022–2026”; me propozimin e Departamentit të Statistikave Financiare, Këshilli Mbikëqyrës i Bankës së Shqipërisë

VENDOSI:

1. Të miratojë rregulloren “Për raportimin statistikor të mjeteve dhe detyrimeve të fondeve të investimit”, sipas tekstit bashkëlidhur këtij vendimi.

2. Ngarkohet Departamenti i Statistikave Financiare të Bankës së Shqipërisë, për ndjekjen e zbatimit të këtij vendimi.

3. Ngarkohen Kabineti i Guvernatorit dhe Departamenti i Kërkimeve me publikimin e këtij vendimi, përkatësisht në Fletoren Zyrtare të Republikës së Shqipërisë dhe në Buletinin Zyrtar të Bankës së Shqipërisë.

Ky vendim hyn në fuqi 15 ditë pas botimit në Fletoren Zyrtare.

KRYETAR
Gent Sejko

RREGULLORE
**PËR RAPORTIMIN STATISTIKOR TË MJETEVE DHE DETYRIMEVE TË
FONDEVE TË INVESTIMIT**

Neni 1

Objekti dhe fusha e veprimit

Rregullorja përcakton kërkesat e raportimit në lidhje me informacionin statistikor të mjeteve dhe detyrimeve të fondeve të investimit që ushtrojnë aktivitet në territorin e Republikës së Shqipërisë.

Neni 2

Baza ligjore

Kjo rregullore nxirret në mbështetje të:

- a) nenit 26, pika 1, të ligjit nr. 17/2018 “Për statistikat zyrtare”, i ndryshuar;
- b) ligjit nr. 30/2022 “Për miratimin e programit të statistikave zyrtare 2022-2026”.

Neni 3

Përkufizimet

Për qëllime të kësaj rregulloreje:

- 1. “fond investimi (FI)” nënkupton një sipërmarrje investimi kolektive, e cila:
 - a) ka si objekt sigurimin e kapitalit nga investitorët publikë dhe investimin e këtij kapitali në aktive financiare dhe/ose jofinanciare, siç referohet në pjesën 1 të shtojcës I bashkëlidhur kësaj rregulloreje,

b) është krijuar në përputhje me ligjin nr. 56/2020, datë 30.4.2020, “Për sipërmarrjet e investimeve kolektive”.

Në këtë përkufizim përfshihen:

c) sipërmarrjet, kuotat ose aksionet e të cilave, me kërkesë të zotëruesve, riblihen ose shlyhen drejtpërdrejt ose tërthorazi nga aktivet e ndërmarrjes, dhe

d) sipërmarrjet që kanë një numër fiks aksionesh të emetuara dhe aksionarët e të cilave duhet të blejnë ose shesin aksionet ekzistuese kur hyjnë ose dalin nga fondi.

Në këtë përkufizim nuk përfshihen:

e) “fond pensioni (FP)” ka të njëjtin kuptim siç përcaktohet në neni 5, pika 1, të ligjit nr. 10197, datë 10.12.2009, “Për fondet e pensionit vullnetar”,

f) fondet e tregut të parasë (FTP) siç përkufizohen në nenin 3, pika 4, të rregullores nr. 73/2021 të Bankës së Shqipërisë “Për raportimet në Bankën e Shqipërisë të zërave të bilancit të institucioneve të kreditit dhe të institucioneve monetare financiare”.

Për qëllimet e përkufizimit të FI, “publike” do të përfshijë investitorët individë, profesionistë dhe investitorë të tjerë institucionalë;

2. “Rezident” ka të njëjtin kuptim siç përcaktohet në nenin 3, pika 6, të rregullores nr. 73/2021 të Bankës së Shqipërisë “Për raportimet në Bankën e Shqipërisë të zërave të bilancit të institucioneve të kreditit dhe të institucioneve monetare financiare”;

3. “Institucion monetar financiar (IMF)” ka të njëjtin kuptim siç përcaktohet në nenin 3, pika 1, të rregullores nr. 73/2021 të Bankës së Shqipërisë “Për raportimet në Bankën e Shqipërisë të zërave të bilancit të institucioneve të kreditit dhe të institucioneve monetare financiare”;

4. “Ndërmjetës të tjerë financiarë përveç shoqërive të sigurimit dhe fondeve të pensioneve”, nënkupton të gjitha institucionet e tjera që kryejnë ndërmjetësim financiar apo lehtësojnë ndërmjetësimin financiar të tilla si: institucionet e kreditit, institucionet që ofrojnë qirane financiare (leasing), institucionet e financimit të transaksioneve tregtare, institucionet e mikrokredisë, faktoringut, të gjitha shërbimet e pagesave dhe transferimit të parave, unionet e Shoqërive të Kursim Kreditit, shoqëritë administruese të fondeve të investimit dhe të fondeve të pensionit vullnetar etj.;

5. “Fonde investimi (FI) me aksione/kuota të regjistruara” do të thotë që institucioni financiar emeton aksione/kuota në lidhje me të cilat, në përputhje me legjislacionin shqiptar, mbahet një procesverbal që identifikon mbajtësit e aksioneve/njësive të tij, duke përfshirë informacionin mbi vendbanimin dhe sektorin e mbajtësit;

6. “Fonde investimi (FI) me aksione/kuota të prurësit” do të thotë që FI emeton aksione/kuota në lidhje me të cilat, në përputhje me legjislacionin shqiptar, nuk mbahet një regjistrim që identifikon mbajtësit e aksioneve/kuotave të tij, ose në lidhje me të cilat mbahet një regjistër i cili nuk përmban informacion mbi vendbanimin dhe sektorin e mbajtësit;

7. “të dhëna titull-për-titull” do të thotë të dhëna të detajuara për çdo titull.

Neni 4

Popullata aktuale raportuese

1. Popullata aktuale raportuese përbëhet nga shoqëritë administruese të Fondeve të Investimeve (FI) të licencuara nga Autoriteti i Mbikëqyrjes Financiare (AMF).

2. Popullata aktuale raportuese do t’i nënshtrohet kërkesave të plota të raportimit statistikor të përcaktuar në këtë rregullore.

Neni 5

Lista e FI-ve për qëllime statistikore

1. Banka e Shqipërisë (BSH) harton dhe përditëson listën e FI-ve, bazuar në informacionin e regjistruar nga Autoriteti i Mbikëqyrjes Financiare.

2. BSH-ja publikon në faqen zyrtare të saj listën e përditësuar të FI-ve për qëllime statistikore.

Neni 6

Raportimi për çdo fond individual

1. Popullata aktuale raportuese duhet të raportojë të dhëna për aktivet dhe detyrimet e saj për çdo fond individual.
2. Pa cenuar pikën 1 të këtij neni, nëse një FI i ndan aktivet e saj në nënfonde të ndryshme në mënyrë të tillë që aksionet/kuotat që lidhen me secilin nënfond të mbështeten në mënyrë të pavarur nga aktive të ndryshme, çdo nënfond do të konsiderohet si një FI më vete.
3. Në përjashtim nga pikat 1 dhe 2 të këtij neni, vetëm në rast të miratimit paraprak dhe në përputhje me udhëzimet e BSH-së, fondet e investimit mund të raportojnë aktivet dhe detyrimet e tyre si grup, me kusht që kjo të çojë në rezultate që janë të ngjashme me raportimin individual të fondeve.

Neni 7

Kërkesat e raportimit statistikor tremujor

1. Popullata raportuese duhet të raportojë pranë AMF-së, informacionin e kërkuar sipas përcaktimeve në shtojcat I dhe II, pjesë bashkëlidhur e kësaj rregulloreje:
 - a) në baza tremujore të dhënat e stokut, në fund të periudhës, të aktiveve/pasiveve të FI-ve dhe, rregullimet tremujore të rivlerësimit ose transaksionet financiare në lidhje me aktivet/pasivet, kur është e aplikueshme;
 - b) në bazë tremujore, të dhënat e stokut në fund të periudhës, të aksioneve/njësive të emetuara të FI-ve, rregullimet mujore korresponduese të rivlerësimit ose transaksionet, nëse është e aplikueshme, dhe raportim të veçantë të emetimeve të reja dhe shlyerjeve të aksioneve/njësive të FI-ve gjatë muajit raportues.
2. Për të minimizuar barrën e raportimit mbi popullatën raportuese, BSH-ja do të kombinojë kërkesat e raportimit për qëllime të kësaj rregulloreje me të dhënat e mbledhura nga AMF-ja.

Neni 8

Rregullimet e rivlerësimit dhe transaksionet financiare

1. Popullata raportuese do të raportojë ndryshimet nga rivlerësimi ose transaksionet financiare, në përputhje me udhëzimet përkatëse të BSH-së, për informacionin e raportuar sipas përcaktimeve në shtojca I.
2. BSH-ja do të nxjerrë përafrime të vlerës së transaksioneve të titujve nga të dhënat titull-për-titull ose do të mbledhë drejtpërdrejt të dhëna për transaksione të tilla nga subjektet raportuese, sipas përcaktimeve në shtojcën I, pjesë bashkëlidhur e kësaj rregullore.
2. Udhëzime të mëtejshme në lidhje me hartimin e ndryshimeve nga rivlerësimi dhe transaksioneve financiare përcaktohen në shtojca II.

Neni 9

Parimet kontabël për qëllim të raportimit statistikor

1. Përveç rasteve kur parashikohet ndryshe në këtë rregullore, rregullat e kontabilitetit të ndjekura nga IF-të për qëllime të raportimit sipas kësaj rregulloreje do të jenë ato të përcaktuara në rregullat e kontabilitetit kombëtar dhe standardet ndërkombëtare përkatëse.
2. Fshirjet dhe zhvlerësimet e përcaktuara nga praktikat përkatëse të kontabilitetit do të përjashtohen nga shuma e kryegjësë së papaguar të huave dhe do të raportohen veçmas.

3. Pa cenuar praktikat kontabël dhe marrëveshjet e netimit që mbizotërojnë në territorin e Republikës së Shqipërisë, të gjitha aktivet dhe detyrimet financiare do të raportohen në bazë bruto për qëllime statistikore.

Neni 10

Afati i raportimit

Popullata raportuese raporton të dhënat e kërkuara tremujore, jo më vonë se 45 ditë pas fundit të periudhës së referencës.

Neni 11

Standardet minimale dhe rregullat kombëtare të raportimit

1. Popullatat raportuese duhet të përmbushin kërkesat e raportimit statistikor, të cilave u nënshtrohen në përputhje me standardet minimale për transmetimin, saktësinë, përputhshmërinë me konceptet e përcaktuara në shtojcën 3.

2. BSH-ja përkufizon dhe zbaton rregullat e raportimit që ndiqen nga popullata raportuese aktuale, në përputhje me kërkesat kombëtare. BSH-ja garanton që rregullat e raportimit në fjalë mundësojnë të dhënat e kërkuara statistikore dhe lejojnë që përmbushja e standardeve minimale rreth transmetimit të informacionit, saktësisë, përputhshmërisë me konceptet e përcaktuara në shtojcën 3, të sigurohen në vijimësi.

Neni 12

Bashkimet me përrthithje, ndarjet dhe riorganizimet

Në rast të një bashkimi me përrthithje, ndarjeje ose riorganizimi që mund të ndikojë në përmbushjen e detyrimeve statistikore, çdo subjekt raportues i interesuar duhet të informojë BSH-në drejtpërdrejt ose nëpërmjet AMF-së, në përputhje me marrëveshjen e bashkëpunimit të lidhur ndërmjet dy institucioneve, sapo të jetë publikuar synimi për të zbatuar një operacion të tillë dhe brenda një kohe të arsyeshme përpara se të hyjë në fuqi, procedurat që janë planifikuar për të përmbushur kërkesat e raportimit statistikor të përcaktuara në këtë rregullore.

Neni 13

Mbledhja e të dhënave

BSH-ja bashkëpunon me AMF-në për mbledhjen nga popullata raportuese, të të dhënave të parashikuara në këtë rregullore, nëpërmjet lidhjes së një marrëveshjeje bashkëpunimi ndërmjet dy institucioneve.

Neni 14

Raportimi i parë

Raportimi i parë do të fillojë me të dhënat tremujore për tremujorin 4⁺ të vitit 2023.

Neni 15

Dispozitë e fundit

Shtojcat I, II dhe III bashkëlidhur kësaj rregulloreje janë pjesë përbërëse e saj.

KRYETAR I KËSHILLIT MBIKËQYRËS
Gent Sejko

SHTOJCA I
KËRKESAT PËR RAPORTIM STATISTIKOR
PJESA 1
Kërkesat e përgjithshme të raportimit statistikor

1. Popullata aktuale raportuese duhet të sigurojë informacionin statistikor të mëposhtëm:
Në baza tremujore:
 - a) të dhëna për titujt me kode ISIN;
 - b) të dhënat për titujt pa kode ISIN, qoftë sipas raportimit titull-për-titull ose të përmbledhura, të ndara sipas kategorive të instrumentit, maturitetit dhe kundërpartisë;
 - c) të dhëna për mjetet dhe detyrimet e ndryshme nga titujt, të ndara sipas kategorive të instrumentit, maturitetit dhe kundërpartisë;
 - d) të dhëna për mjetet dhe detyrimet (përjashtuar titujt), të ndara sipas kategorive të instrumenteve, monedhës dhe kundërpartisë;
 - e) në baza tremujore, informacion të detajuar titull-për-titull për të gjitha aksionet/njësitet e emetuara nga FI-të.
2. Të dhënat e përmbledhura duhet të jepen në terma të stoqeve dhe në përputhje me udhëzimet e BSH-së për sa u përket: a) rivlerësimeve për shkak të ndryshimeve të çmimeve dhe kursit të këmbimit; ose b) transaksionet financiare.
3. Të dhënat që duhet të raportohen për titujt me kod ISIN specifikohen në tabelën 2. Kërkesat e agreguara të raportimit statistikor tremujor për stoqet dhe për rivlerësimet për shkak të ndryshimeve të çmimeve dhe kursit të këmbimit ose transaksioneve financiare, janë të specifikuara në tabelat 1a dhe 1b. Informacioni i agreguar tremujor për stoqet, rivlerësimet për shkak të ndryshimeve të çmimeve dhe kursit të këmbimit, transaksionet, si dhe emetimet e reja dhe shlyerjet e aksioneve/njësive të FI, janë specifikuar në tabelën 3.

PJESA 2
Rezidenca dhe sektori ekonomik i zotëruesve të aksioneve/njësive të FI

1. Subjektet raportuese raportojnë, në baza tremujore, të dhëna mbi rezidencën e mbajtësve të aksioneve/njësive të FI të lëshuara nga FI rezidente në Republikën e Shqipërisë, të detajuar në rezidentë, jorezidentë Eurozona dhe jorezidentë jashtë Eurozonës. Rezident, jorezident dhe Eurozona janë zbërthyer më tej sipas sektorëve.
2. Për aksionet/njësitet e regjistruara, subjektet raportuese raportojnë të dhëna për rezidencën dhe ndarjen sektoriale të zotëruesve të aksioneve/njësive të emetuara nga FI. Nëse vendbanimi dhe sektori i mbajtësit nuk mund të identifikohen drejtpërdrejt, të dhënat përkatëse raportohen në bazë të informacionit të disponueshëm.
3. Sa u përket aksioneve/njësive të prurësit, agentët raportues raportojnë të dhëna për rezidencën dhe ndarjen sektoriale të mbajtësve të aksioneve/njësive të FI, në përputhje me qasjen e vendosur nga BSH-ja. Kjo mund të realizohet duke zgjedhur një ose një kombinim të opsioneve të mëposhtme, që do të zgjidhen duke pasur parasysh organizimin e tregjeve përkatëse dhe rregullimet ligjore kombëtare në Shqipëri.
 - a) FI-të emetuese:
FI-të emetuese ose personat që i përfaqësojnë ligjërisht, ose subjektet e përmendura në nenin 3 pika 2 të kësaj rregulloreje, raportojnë të dhëna për vendbanimin dhe ndarjen sektoriale të zotëruesve të aksioneve/njësive të tyre të emetuara. Një informacion i tillë mund të vijë nga agjenti që shpërndan aksionet/njësitet ose nga çdo subjekt tjetër i përfshirë në emetimin, blerjen ose transferimin e aksioneve/njësive.
 - b) Institucionet monetare financiare dhe ndërmjetësit e tjerë financiarë si kujdestarë të aksioneve/njësive të FI:

Si agentë raportues, IMF-të dhe NTF-të që veprojnë si kujdestarë të aksioneve/njësive të FI-ve, raportojnë të dhëna për rezidencën dhe ndarjen sektoriale të mbajtësve të aksioneve/njësive të emetuara nga FI-të rezidente dhe të mbajtura në ruajtje në emër të mbajtësit ose të një ndërmjetësi tjetër që vepron gjithashtu si një kujdestar. Ky opsion është i zbatueshëm nëse: i) kujdestari dallon aksionet/njësitë e FI-ve të mbajtura për llogari të zotëruesve të aksioneve/njësive ose të një ndërmjetësi tjetër që vepron gjithashtu si kujdestar; dhe ii) shumica e aksioneve/njësive të FI-ve janë nën kujdestarinë e institucioneve vendase rezidente që klasifikohen si ndërmjetës financiarë (IMF ose NTF).

c) IMF-të dhe NTF-të si raportues të transaksioneve ndërmjet rezidentëve dhe jorezidentëve që përfshijnë aksione/njësi të një FI-je rezidente:

Si agentë raportues, IMF-të dhe OFI-të, të cilët raportojnë transaksione të rezidentëve me jorezidentët që përfshijnë aksione/njësi të një FI-je rezidente, do të raportojnë të dhëna mbi rezidencën dhe ndarjen sektoriale të mbajtësve të aksioneve/njësive të emetuara nga FI-të rezidente, të cilat ata i tregtojnë në emër të mbajtësit ose një ndërmjetësi tjetër të përfshirë gjithashtu në transaksion. Ky opsion është i zbatueshëm nëse: i) mbulimi raportues është gjithëpërfshirës, d.m.th. mbulon të gjitha transaksionet e kryera nga agentët raportues; ii) jepen të dhëna të sakta për blerjet dhe shitjet me jorezidentë të shteteve anëtare të zonës së euros; (iii) diferencat ndërmjet vlerës së emetimit dhe vlerës së riblerjes, duke përjashtuar tarifat, të të njëjtave aksione/njësi janë minimale; dhe iv) shuma e aksioneve/njësive të mbajtura nga jorezidentët e shteteve anëtare të zonës së euros, të emetuara nga FI-të rezidente është e ulët.

d) Nëse pikat “a” deri “c” nuk zbatohen, agentët raportues, duke përfshirë IMF-të dhe NFP-të, raportojnë të dhënat përkatëse në bazë të informacionit të disponueshëm.

4. Nëse aksionet/njësitë e regjistruara ose aksionet/njësitë e prurësit emetohen për herë të parë ose nëse zhvillimet e tregut kërkojnë një ndryshim të këtyre kërkesave, BSH-ja mund të japë derogime për një vit, në lidhje me kërkesat e përcaktuara në paragrafët 2 dhe 3.

PJESA 3
TABELAT E RAPORTIMIT
Tabela 1a Mjetet/ 1b Detyrimet
Bilanci

**Stoqet dhe ndryshimet nga rivlerësimi (përfshirë ndryshimet nga kursi i këmbimit) ose transaksionet financiare
Tremujore**

EMRI I FORMULARIT:		Pasqyra e detajuar e mjeteve dhe detyrimeve të									
PERIODICITETI:		Tremujor									
MONEDHA E RAPORTIMIT:		Lekë									
NJESIA:		Njësi monetare									
	Sektoret 2)	Sektoret Rezidente									
		Banka qendrore	Bankat e nivelit të dytë	Shoqëritë e kursim kreditit	Fondet e Investimit	Ndërmjetës të tjerë financiarë (përveç shoqërive të sigurimit dhe fondëve të pensionit vullnetar) dhe ndihmës it financiarë	Shoqëritë e sigurimit + Fondet e pensionit vullnetar	Qeveria qendrore	Qeveria lokale	Korporata jofinanciare publike	Korporata jofinanciare private
I	MJETE		-					-			
1	Arka										
	Në lekë										
	Në valutë										
	nga të cilat: në EUR										
	nga të cilat: në USD										
2	Llogari rrjedhëse										
	Në lekë										
	Në valutë										
	nga të cilat: në EUR										
	nga të cilat: në USD										
3	Depozita (pretendime)										
	Deri në një vit										
	Në lekë										
	Në valutë										
	nga të cilat: në EUR										
	nga të cilat: në USD										
	Mbi një vit										
	Në lekë										
	Në valutë										
	nga të cilat: në EUR										
	nga të cilat: në USD										

[illegible]

Hua (pretendime)								
Deri në një vit								
Në lekë								
Në valutë								
nga të cilat: në EUR								
nga të cilat: në USD								
Mbi një vit								
Në lekë								
Në valutë								
nga të cilat: në EUR								
nga të cilat: në USD								
Tituj të borxhit (investime) 3)								
Në lekë								
deri në një vit								
mbi një vit deri në 2 vjet								
mbi 2 vjet								
Në valutë								
deri në një vit								
mbi një vit deri në 2 vjet								
mbi 2 vjet								
nga të cilat: në EUR								
deri në një vit								
mbi një vit deri në 2 vjet								
mbi 2 vjet								
nga të cilat: në USD								
deri në një vit								
mbi një vit deri në 2 vjet								
mbi 2 vjet								

[illegible]

Shënime: 1) Të dhënat në tabelën 2 duhet të jenë të barabarta me të dhënat respektive të raportuara në bilanc (tabela 1).

2/Interesat e përlogaritur raportohen ne instrumentin përkatës

3) Shpjegimet për sektorët i gjeni në faqen "Sektorët"

4) Tituj të borxhit dhe aksionet në këtë formular raportohen me vlerën e tregut.

7) Pasqyra plotësohet vetëm në qelizat ku disponohet informacion.

Sektorēt

	Nuk eshte i aplikueshem (nuk vendoset vlere)
	Formule

Tabela 2
Të dhënat e titujve – databaza “titull për titull”

[illegible]

Tabela 3
Të dhëna tremujore

	Sektorët Rezidentë								Jorëzidentët/ Eurozona										
	Banka qendrore	Bankat e nivelit të dytë	Shoqëritë e kursim kreditit	Fondet e investimit	Ndërmjetësitë tjerë financiarë (përveç shoqërive të sigurimit dhe fondëve të pensionit vullnetar) dhe ndihmësia	Shoqëritë e sigurimit + Fondet e pensionit vullnetar	Qeveria e përgjithshme	Korporatat jo financiare	Individët + institucio net jo me qëllim fitimi që u shërbejnë individëve	Banka qendrore	Bankat e nivelit të dytë	Shoqëritë e kursim kreditit	Fondet e investimit	Ndërmjetësitë tjerë financiarë (përveç shoqërive të sigurimit dhe fondëve të pensionit vullnetar) dhe ndihmësia	Shoqëritë e sigurimit + Fondet e pensionit vullnetar	Qeveria e përgjithshme	Korporatat jo financiare	Individët + institucio net jo me qëllim fitimi që u shërbejnë individëve	Jorëzidentët tjerë
DETYRIME																			
Kuota/aksione të fondëve të investimit 1)																			
Emetime																			
Shlyerje																			

1. Të dhëna gjendje/stok, ndryshimet e rivlerësimeve ose transaksionet

SHTOJCA II
PËRSHKRIME
PJESA 1

Përcaktime të kategorive të instrumenteve

1. Kjo tabelë ofron një përshkrim standard të detajuar të kategorive të instrumenteve. As lista e instrumenteve financiare individuale në tabelë dhe as përshkrimet e tyre përkatëse nuk synojnë të jenë shteruese. Përshkrimet i referohen Sistemit Evropian të Llogarive të krijuar nga Rregullorja (BE) nr. 1073/2013 (më tej “ESA 2010”).

2. Për disa nga kategoritë e instrumenteve kërkohen ndarje të maturitetit. Këto i referohen maturitetit origjinal, pra maturimit në emetim, që është perioda fikse e jetës së një instrumenti financiar përpara së cilës ai nuk mund të blihet, p.sh. titujt të borxhit.

3. Detyrimet financiare mund të dallohen nëse janë të negociueshme apo jo. Një detyrim është i negociueshëm nëse pronësia e tij është lehtësisht e aftë të transferohet nga një njësi në tjetrën me dorëzim ose nënshkrim ose të kompensohet në rastin e derivateve financiare. Ndërkohë që çdo instrument financiar mund të tregtohet, instrumentet e negociueshme janë krijuar për t'u tregtuar në një bursë të organizuar ose “pa bursë”, megjithëse tregtimi aktual nuk është një kusht i domosdoshëm për negociueshmëri.

Tabela A

**Përshkrimi i kategorive të instrumenteve në aktivet dhe detyrimet fondeve të investimeve
Mjetet**

Kategoritë e instrumenteve	Përshkrimi i instrumenteve
1. Cash	Mbajtësit e kartëmonedhave dhe monedhave të huaja në qarkullim, të cilat përdoren gjerësisht për kryerjen e transaksioneve.
2. Depozitat dhe huat	Për qëllime të kësaj forme raportimit, kjo kategori përbëhet nga fondet e dhëna hua nga FI-ve për huamarrësit ose huat e marra nga FI-ve, të cilat ose janë të evidentuara nga dokumente të panegociueshme ose jo të evidentuara me dokumente. Kjo kategori përfshin zërat e mëposhtëm: - depozita njëditore, depozita me afat maturimi të dakordësuar - zotërimet e titujve të panegociueshëm: zotërimet e titujve të borxhit të cilat nuk janë të negociueshme dhe nuk mund të tregtohen në tregjet dytësore - hua të tregtueshme: huat që de facto janë bërë të negociueshme klasifikohen në kategorinë “Depozitat dhe huat”, që nuk ka dëshmi të tregtimit të tregut sekondar. Përndryshe ato klasifikohen si titujve borxhi (kategoria 2), - borxhi i varur në formën e huave: instrumentet e borxhit të varur sigurojnë një pretendim shtesë ndaj institucionit emetues që mund të ushtrohet vetëm pasi të jenë përmbushur të gjitha pretendimet me status më të lartë, duke u dhënë atyre disa nga karakteristikat e kapitalit. Për qëllime statistikore, borxhi i varur klasifikohet si 'hua' ose 'tituj borxhi' sipas natyrës së instrumentit. Kur zotërimet e një FI-ve në të gjitha format e borxhit të varur identifikohen si një shifër e vetme për qëllime statistikore, kjo shifër duhet të klasifikohet nën kategorinë tituj të borxhit', me arsyetimin se borxhi i varur është kryesisht në formën e tituj të borxhit, - pretendimet e marrëveshjeve të riblerjeve repo ose huamarrjen e titujve kundrejt kolateralit në para
3. Tituj të borxhit	Zotërimet e tituj të borxhit, të cilat janë instrumente financiare të negociueshme që shërbejnë si dëshmi e borxhit, zakonisht tregtohen në tregjet dytësore. Ato gjithashtu mund të kompensohen në treg dhe nuk i japin mbajtësit asnjë të drejtë pronësie mbi institucionin emetues. Kjo kategori përfshin: — zotërimet e titujve të cilat i japin mbajtësit të drejtën e pakushtëzuar për një të ardhur fikse ose të përcaktuar me kontratë në formën e pagesave të kuponit dhe/ose një shumë fikse të deklaruar në një datë ose data specifike, ose duke filluar nga një datë e caktuar në koha e emetimit, — kreditë që janë bërë të tregtueshme në një treg të organizuar dytësor. Nëse nuk plotësohet ky kusht, ato duhet të klasifikohen në kategorinë 1 “Depozitat dhe huat” (shih gjithashtu “kredi të tregtueshme” në të gjitha kategoritë), — borxhi i varur në formën e titujve të borxhit (shih gjithashtu 'borxhi i varur në pajisje e huave' në kategorinë 2). Tituj të dhënë hua sipas operacioneve të huadhënies së titujve ose të shitura sipas një marrëveshjeje riblerjeje mbeten në bilancin fillestar të pronarit (dhe nuk regjistrohen në bilancin e blerësit të

	përkohshëm) ku ka një angazhim të vendosur për të anuluar operacionin dhe jo thjesht një opsion për ta bërë këtë. Kur blerësi i përkohshëm shet tituj të marra, kjo shitje duhet të regjistrohet si një transaksion i plotë në tituj dhe të futet në bilancin e blerësit të përkohshëm si një pozicion negativ në portofolin e titujve.
4. Kapitali dhe aksionet në fondet e investimit	Mjetet financiare që përfaqësojnë të drejtat e pronësisë në korporata ose thuajse-korporata. Mjete të tilla financiare përgjithësisht u japin zotëruesve të drejtën për një pjesë në fitimet e korporatave ose kuazikorporatat, dhe për një pjesë në aktivet e tyre neto në rast likuidimi. Kjo kategori përfshin aksione të listuara dhe të palistuar dhe kapitale të tjera si dhe zotërimet e aksioneve ose njësive të emetuara nga fondet e tregut të parasë (FTP) dhe fondet e investimeve joFTP (d.m.th. fondet e investimeve të ndryshme nga FTP). Tituj të kapitalit të dhëna hua në kuadër të operacioneve të huadhënies së titujve ose të shitura sipas një marrëveshjeje riblerjeje, trajtohen në përputhje me rregullat në kategorinë 2 "Tituj të borxhit"
4.a Kapitali dhe aksionet në fondet e investimit/ aksionet e të cilave janë të listuara	Tituj të kapitalit të listuara në bursë. Bursa mund të jetë një bursë e njohur ose çdo formë tjetër e tregut dytësor. Aksionet e listuara quhen gjithashtu aksione të kuotuar.
4.b Kapitali dhe aksionet në fondet e investimit/ kuotat e fondeve të investimit	Ky zë përfshin zotërimet e aksioneve ose njësive të emetuara nga fondet e tregut të parasë (FTP) dhe fondet e investimeve joFTP (d.m.th. fondet e investimeve të ndryshme nga FTP)
(3+4) a nga të cilat tituj (titujt e borxhit, aksionet/ kuotat e fondeve të investimit) të dhëna me hua ose të shitura sipas marrëveshjeve të riblerjes	Ky zë përfshin ata tituj, të raportuara sipas kategorive 2 (tituj të borxhit) dhe 3 (aksionet/njësitet e kapitalit dhe fondeve të investimit), të cilat janë dhënë hua sipas operacioneve të huadhënies së titujve ose janë shitur sipas marrëveshjeve të riblerjes (ose çdo lloj operacioni tjetër të ngjashëm, si p.sh. transaksionet e shitjes dhe blerjes)
5. Derivatet financiare	Derivatet financiare janë instrumente financiare të lidhura me një instrument financiar të caktuar, tregues ose mall, nëpërmjet të cilit rreziqet financiare specifike mund të tregtohen në tregjet financiare më vete. Kjo kategori përfshin: — opsionet, — garancitë, — kontratat e së ardhmes, — transfertat, — shkëmbimet, — derivativët e kredisë. Derivatet financiare regjistrohen me vlerën e tregut në bilanc në bazë bruto. Kontratat individuale derivative me vlera pozitive tregu regjistrohen në anën e mjeteve të bilancit dhe kontratat me vlera negative të tregut në anën e detyrimeve të bilancit. Angazhimet bruto të ardhshme që rrjedhin nga kontratat derivative nuk duhet të futen si zëra në bilanc. Derivatet financiare mund të regjistrohen në bazë neto sipas metodave të ndryshme të vlerësimit. Në rast se vetëm pozicionet neto janë të disponueshme, ose pozicionet regjistrohen ndryshe nga vlera e tregut, këto pozicione raportohen në vend të tyre.
6. Llogari të tjera të arkëtueshme/ pagueshme	Ky është zëri i mbetur në anën e të tjerëve, që është aktiv në shoqërinë e "pasuri që nuk merr pjesë". BSH-të mund të raportojnë e nën-pozicioneve të veçanta të përfshira në këto kategori, të tilla si: — dividendët e arkëtueshëm, — interesi i akumuluar i arkëtueshëm nga depozitat, — interesi i përllogaritur i arkëtueshëm nga huat, — interesi i përllogaritur i arkëtueshëm për titujt e borxhit, — qiraja e përllogaritur e arkëtueshme, — shumat e arkëtueshme të cilat nuk kanë të bëjnë me biznesin kryesor të FI.
7. Mjete të tjera jofinanciare	Mjete të qëndrueshme dhe të paqëndrueshme, të ndryshme nga mjetet financiare. Kjo kategori përfshin, ndërtesat dhe pajisjet e tjera, makineritë, produktet e pronësisë intelektuale si softuerët kompjuterikë dhe bazat e të dhënave.

Detyrimet

Kategoritë e instrumenteve	Përshkrimi i instrumenteve
8. Hua të marra	Shumat e borxhit ndaj kreditorëve nga FI, përveç atyre që dalin nga emetimi i titujve të negociueshme. Kjo kategori përbëhet nga: — kreditë: huatë e dhëna FI-ve të cilat ose janë të evidentuara me dokumente të panegociueshme ose të padëshmuara me dokumente, — marrëveshjet e riblerjes repo dhe titujve kundrejt kolateralit në para. — kolaterali në para i marre në këmbim të titujve të huazuara: — kolaterali në para i marre në operacionet që përfshijnë transferimin e përkohshëm të arit

	kundrejt kolateralit.
9. Titujve të borxhit të emetuara	Tituj të emetuara nga FI, përveç kapitalit, që zakonisht janë instrumente të negociueshme dhe tregtohen në tregje dytësore, ose që mund të kompensohen në treg dhe nuk i japin mbajtësit asnjë të drejtë pronësie në lidhje me institucionin emetues.
10. Derivatet financiare	Shiko kategorinë 4.
11. Llogari të arketueshme/pagueshme	Ky është zëri i mbetur në anën tjetër të bilancit, i përcaktuar si 'detyrime të papërfshira diku tjetër', të tilla si: — shumat e pagueshme që nuk lidhen me biznesin kryesor të FI-ve, d.m.th. shumat që detyrohen furnitorëve, taksave, pagave, sociale etj. pensionet, dividendët etj., — pozicionet e neto që rrjedhin nga huadhënia e titujve me vlerën e pakolateralit në para, — shumat neto të pagueshme në lidhje me shlyerjet e tyre, të cilat kanë vlerë në tituj, — interesi i përllogaritur i pagueshëm për huat.

PJESA 2

Përshkrimet e attributeve të raportimit “titull për titull”

Tabela B

Kategoria	Përshkrimi
1. ISIN	Kodi ISIN përfaqëson një numër identifikues të veçantë për çdo titull
2. Emri i titujve	Emri i titujve përfaqëson emrin e titullit që raportohet, ashtu siç është specifikuar në kontratë.)
3. Tipi i instrumentit	Tipi i instrumentit përfaqëson tipin e titullit, si tituj kapitali-aksione më pak se 10%, obligacione dhe dëftesa, bono thesari, derivativë financiarë etj.
4. Listimi në bursë	Listimi në bursë tregon nëse titulli është e listuar apo jo në një treg të organizuar titujve, bursë.
5. Klasa e instrumentit	Klasa e instrumentit tregon nëse titulli është e tregtueshme, e vendosjes apo e investimit.)
6. Data e emetimit	Data e emetimit përfaqëson datën kur instrumenti është emetuar për herë të parë.
7. Data e blerjes	Data e blerjes përfaqëson datën kur subjekti raportues ka blerë instrumentin
8. Data e maturimit	Data e maturimit përfaqëson datën kur instrumenti është maturuar
9. Emri i emetuesit	Emri i emetuesit tregon emrin e subjektit që ka emetuar titullin.
10. Sektori i emetuesit	Sektori institucional sipas kategorive të përcaktuara në ESA.
11. Rezidenca e emetuesit	Rezidenca e emetuesit tregon shtetin e rezidencës së subjektit që ka emetuar titullin.
12. Emri i zotëruesit	Emri i zotëruesit tregon emrin e subjektit që zotëron titullin.
13. Sektori i zotëruesit të titullit	Sektori institucional sipas kategorive të përcaktuara në ESA.
14. Monedha	Monedha tregon monedhën origjinale në të cilën titulli është emetuar dhe në të cilën shlyhet apo ripaguhet.
15. Transaksioni	Transaksioni gjatë periudhës tregon blerjen ose shitjen e titullit gjatë periudhës.
16. Vlera e tregut në fund të periudhës	Vlera e tregut në fund të periudhës përfaqëson vlerën e tregut të stokut të titullit në fund të periudhës.
17. Vlera kontabile në fund të periudhës	Vlera kontabile në fund të periudhës përfaqëson vlerën kontabile të stokut të titullit në fund të periudhës.
18. Interesi i përllogaritur në fund të periudhës	Interesi i përllogaritur në fund të periudhës përfaqëson interesin e përllogaritur për tituj të borxhit: obligacione dhe dëftesa, bono thesari etj.
19. Dividendi i paguar	Dividendi i paguar përfaqëson dividendin që paguhet për tituj të tipit “aksione më pak se 10% e kapitalit”.
20. Interesi i përllogaritur gjatë periudhës	Interesi i përllogaritur gjatë periudhës përfaqëson pjesën e interesit që përllogaritet vetëm për atë periudhë (fluksi). Kjo vlerë llogaritet si diferenca e stoqeve të interesit të dy periudhave të njëpasnjëshme minus interesin e paguar. Vlera është gjithmonë pozitive dhe kërkohet për tituj të borxhit.
21. Interesi i paguar	Interesi i paguar përfaqëson interesin e paguar për tituj të borxhit: obligacione dhe dëftesa, bono thesari etj.

PJESA 3

Përshkrimet sipas sektorëve

ESA 2010 ofron standardin për klasifikimin e sektorëve institucionalë. Tabela C jep një përshkrim të detajuar të sektorëve subjektet raportuese duhet të përdorin në klasifikimet e tyre kombëtare në përputhje me këtë rregullore. Kundërpartite rezidentë identifikohen sipas sektorit të tyre në përputhje me listat e publikuara nga BSH-ja dhe INSTAT-i për qëllime statistikore.

Tabela C

Sektori	Përshkrimi
1. <i>Qeveria qendrore</i>	Përfshin të gjitha departamentet administrative të shtetit dhe agjencitë qendrore kompetencat e të cilave shtrihen mbi të gjithë territorin ekonomik të vendit. Të tilla janë ministritë dhe administrata publike qendrore, organizatat jo me qëllim fitimi të kontrolluara nga qeveria
2. <i>Qeveria lokale</i>	përfshin bashkitë dhe pushtetin lokal. Të përfshira në këtë nënsektor janë gjithashtu, ato institucione jofitimprurëse, të cilat janë të kontrolluara nga pushteti vendor dhe që ushtrojnë aktivitetin e tyre vetëm brenda territorit ekonomik të qeverisë lokale.
3. <i>Fondet e sigurimeve shoqërore</i>	përfshin njësitë institucionale qendrore dhe lokale aktiviteti kryesor i të cilave është të sigurojë përfitime sociale dhe plotësojnë këto kriterë: a) me ligj ose me rregullore, grupe të caktuara të popullsisë janë të detyruara të marrin pjesë në skema ose të paguajnë kontributet ; dhe b) qeveria e përgjithshme është përgjegjëse për menaxhimin e institucionit në lidhje me zgjidhjen ose miratimin e kontributeve dhe përfitimeve në mënyrë të pavarur nga roli i tij si organ mbikëqyrës ose punëdhënës.
4. <i>Banka qendrore</i>	funksioni kryesor i saj është që të emetojë monedhën, të ruajë vlerën e brendshme dhe të jashtme të monedhës si dhe të mbajë të gjitha ose një pjesë të rezervave ndërkombëtare të vendit.
5. <i>Banka</i>	të gjitha subjektet që ushtrojnë veprimtari bankare në Republikën e Shqipërisë në bazë të ligjit nr. 9662, datë 18.12.2006 “Për bankat në Republikën e Shqipërisë.
6. <i>Shoqëritë e kursim kreditit</i>	janë institucione jo me qëllim fitimi, të cilat organizohen si bashkime vullnetare të personave juridikë ose fizikë. Ato mbledhin fonde nga anëtarët e tyre dhe u japin kredi vetëm anëtarëve të tyre. Veprimtaria e tyre rregullohet nga ligji “Për Shoqëritë e Kursim Kreditit” nr. 8782, date 03.05.2001 dhe nga rregulloret e Bankës së Shqipërisë.
7. <i>Fondet e investimeve</i>	të cilat njihen edhe si fonde të përbashkëta ose institucione për investim kolektiv përfshin të gjitha skemat e investimeve kolektive të angazhuara në ndërmjetësim financiar. Aktiviteti i tyre është të emetojë aksione dhe kuota të fondeve të investimit, të cilat mund të jenë ose jo zëvendësues të afërt të depozitave, dhe bëjnë investime në mjete financiare afatshkurtra dhe afatgjata dhe në aktive jofinanciare (zakonisht në pasuri të patundshme). Në Shqipëri këto institucione operojnë në përputhje me ligjin nr. 10 198, datë 10.12.2009 “Për sipërmarrjet e investimeve kolektive”. Shoqëritë administruese të fondeve të investimit nuk klasifikohen në këtë sektor, por klasifikohen si “Ndërmjetës të tjerë financiarë dhe ndihmësit financiarë”.
8. <i>Ndërmjetës të tjerë financiarë (përveç shoqërive të sigurimit dhe fondeve të pensionit vullnetar) dhe ndihmësit financiarë</i>	– përfshin të gjitha institucionet e tjera që kryejnë ndërmjetësim financiar apo lehtësojnë ndërmjetësimin financiar (përfshijë kompanitë e sigurimit dhe fondet e pensionit) të tillë si, institucionet e kreditit, institucionet që ofrojnë qiranë financiare (leasing), institucionet e financimit të transaksioneve tregtare, institucionet e mikrokredisë, faktoringut, të gjitha shërbimet e pagesave dhe transferimit të parave, unionet e Shoqërive të Kursim Kreditit, shoqëritë administruese të fondeve të investimit dhe të fondeve të pensionit vullnetar et.
9. <i>Shoqëritë e sigurimit</i>	- ofrojnë shërbimet e sigurimit të jetës dhe jojetës për individë dhe kompani, si edhe risigurimin e kompanive të tjera të sigurimit. Këto kompani u sigurojnë përfitime financiare klientëve dhe personave të mbijetuar në raste aksidentesh, sëmundjesh, vdekjesh, katastrofash natyrore etj. Kompanitë e sigurimit financiar ose të sigurimit të kredisë sigurojnë mbulimin e riskut të humbjes financiare nga mos pagesat e ndryshme të kredisë etj.
10. <i>Fondet e pensionit vullnetar</i>	- përfshin të gjitha kompanitë, të cilat janë të angazhuara kryesisht në ndërmjetësim financiar si pasojë e grupimit të rreziqeve sociale dhe të nevojave të personave të siguruar. Fondet e pensioneve ashtu si skema e sigurimeve shoqërore, sigurojnë të ardhura pas daljes në pension dhe përfitime në raste paafësie dhe vdekje. Në këtë nënsektor përfshihen vetëm fondet e pensioneve të cilat janë njësi institucionale të ndara nga kompanitë që i krijojnë ato. Të tilla fonde autonome kanë autonominë e vendimmarrjes dhe mbajnë një grup të plotë të llogarive, përfshirë bilancin kontabël. Pjesëmarrja në këto fonde është vullnetare dhe nuk përjashton detyrimin e personave për t'u siguruar sipas dispozitave ligjore në fuqi.
11. <i>Korporatat jofinanciare publike</i>	- janë korporata jofinanciare rezidente, thuajse korporata dhe institucione jo me qëllim fitimi, të angazhuara në prodhim tregu, që kontrollohen dhe financohen kryesisht nga qeveria. Kontrolli mund të ushtrohet nga zotërimi i më tepër se gjysmës së të drejtave votuese ose nëpërmjet ligjit, me dekrete ose me rregullore, të cilat vendosin politikën nëpërmjet të cilës qeveria mund të emërojë drejtuesit. Këtu përjashtohen institucionet jo me qëllim fitimi, të cilat nuk angazhohen

	në prodhim tregu.
12. Korporatat jofinanciare private	– përfshijnë të gjitha njësitë institucionale, të cilat janë subjekte juridike të pavarura të krijuara me qëllim prodhimin e mallrave dhe shërbimeve jofinanciare për tregun dhe që nuk kontrollohen nga qeveria. Këtu përfshihen korporatat jofinanciare rezidente, thuajse korporatat dhe institucione jo me qëllim fitimi të angazhuara në prodhimin e mallrave dhe shërbimeve për tregun. Thuajse korporatat janë ndërmarrje jo aksionere, të cilat funksionojnë si korporata. Që një thuajse korporatë të ekzistojë, ajo duhet të jetë e aftë të krijojë një plan të plotë llogarish, duke përfshirë bilancin kontabël, për të dalluar thuajse korporatën nga pronarët e saj. Mjetet dhe detyrimet e lidhura me biznesin të thuajse korporatës duhen ndarë nga mjetet dhe detyrimet e pronarëve. Gjithashtu, duhet të jetë i mundur identifikimi i flukseve të kapitalit dhe të të ardhurave që shkaktohen midis thuajse korporatës dhe pronarëve të saj. Praktikisht, në nënsektorin e korporatave jofinanciare do të klasifikohen të gjitha shoqëritë tregtare private (jofinanciare) ose bizneset private të cilat ushtrojnë aktivitetin e tyre në përputhje me ligjin nr. 9901, datë 14.4.2008 “Për tregtarët dhe shoqëritë tregtare”. Përfshirë në vetëm personat fizikë të cilët ushtrojnë aktivitetin e tyre në përputhje me nenin 1 të ligjit “Për tregtarët dhe shoqëritë tregtare” dhe që do të klasifikohen në sektorin “Individët” (ekonomitë familjare).
13. Individët (Ekonomitë familjare)	- përbëhet nga individë dhe grupe individësh, të cilët janë kryesisht konsumatorë. Ata ndajnë të njëjtën banesë, mbledhin një pjesë ose të gjitha të ardhurat dhe konsumojnë kolektivisht mallrat dhe shërbimet. Ky sektor përbëhet, gjithashtu, nga individë ose grupe individësh, të cilët janë sipërmarrës, pra janë të angazhuar edhe në aktivitet ekonomik, për shitje në treg ose për konsumin e vetë ekonomisë familjare, me kusht që prodhimi i mallrave dhe shërbimeve nuk realizohet nëpërmjet njësi ekonomike të ndara të trajtuara si thuajse-korporata. Aktivitetet prodhuese të integruara në sektorin e ekonomive familjare, quhen ndërmarrje të patrupëzuara. Ato angazhohen në biznes nëpërmjet punës, kapitalit fizik dhe burimeve financiare të ekonomisë familjare. Gjithashtu, ato mund të marrin hua për të financuar aktivitetet prodhuese. Kapitali fizik dhe mjetet financiare të përdorura nga ndërmarrjet e patrupëzuara, i përkasin ekonomisë familjare, e cila është plotësisht përgjegjëse për huan dhe për detyrimet në lidhje me të. Ky biznes, nuk mund të angazhohet në transaksione me njësi të tjera për llogari të tij dhe nuk mund të zotërojë mjete apo të marrë përsipër detyrime në emër të tij. Sektori i ekonomive familjare përfshin: a) individë ose grupe anëtarësh funksioni kryesor i të cilëve është konsumi; b) personat që jetojnë në mënyrë të përhershme në institucione që kanë pak ose aspak autonominë e veprimit ose vendimit në çështjet ekonomike (p.sh. anëtarët e sekteve fetare që jetojnë në manastire, personat e moshuar që jetojnë në mënyrë të përhershme në shtëpitë e të moshuarve (azile) etj. c) individë ose grupe anëtarësh funksioni kryesor i të cilëve është konsumi dhe që prodhojnë mallra dhe shërbime për përdorim final ekskluzivisht vetjak; d) pronësitë personale dhe bashkëpronësitë pa status juridik, (përveç atyre të cilat trajtohen si thuajse korporata dhe të cilat janë prodhues tregu). Të tillë do të konsiderohen personat fizikë të cilët kryejnë aktivitet tregtar në përputhje me nenin 1, ligji nr. 9901, datë 14.4.2008 “Për tregtarët dhe shoqëritë tregtare”. e) institucionet jofitimprurëse që i shërbejnë ekonomive familjare, të cilat nuk kanë status të pavarur juridik.
14. Institucionet jo me qëllim fitimi në shërbim të individëve	- përfshin institucionet jo me qëllim fitimi të cilat janë njësi ligjore të pavarura, u shërbejnë ekonomive familjare dhe janë prodhues privat që nuk prodhojnë për tregun. Institucionet jo me qëllim fitimi, të angazhuar në prodhim, por jo për tregun, i sigurojnë ekonomive familjare mallra dhe shërbime falas, ose me çmime që nuk janë ekonomikisht domethënëse. Ato financohen kryesisht nga kontributet vullnetare, nga kuotat e anëtarëve, pagesat e bëra nga qeveria e përgjithshme apo nga fitimet që rrjedhin nga mbajtja e mjeteve financiare ose jofinanciare. Llojet kryesore të institucioneve jo me qëllim fitimi në shërbim të ekonomive familjare janë: a) sindikatat, shoqatat profesionale, shoqatat e konsumatorëve, partitë politike, kisha apo shoqëritë fetare (duke përfshirë edhe ato të financuara, por jo të kontrolluara nga qeveria) dhe klubet sociale, kulturore, sportive etj.; dhe b) organizatat bamirëse, mbështetëse dhe të ndihmës, të financuara nga transfertat vullnetare në para (cash) ose në natyrë nga njësi të tjera institucionale. Institucionet jo me qëllim fitimi në shërbim të ekonomive familjare jo për tregun, të kontrolluara nga qeveria e përgjithshme klasifikohen në sektorin e qeverisë. Institucionet jo me qëllim fitimi, të cilat janë nën kontrollin e qeverisë klasifikohen në sektorin e qeverisë që i kontrollon ato.

PJESA 4

Përshkrimet e transaksioneve financiare dhe ndryshimet nga rivlerësimi

1. "Transaksionet financiare" u referohen atyre transaksioneve që lindin nga krijimi, likuidimi ose ndryshimi i pronësisë së mjeteve ose detyrimeve financiare. Këto transaksione përlogariten si diferencë midis pozicioneve stok të periudhës së referencës, nga të cilat zbriten efektet e ndryshimeve që rezultojnë "Rivlerësimi" (si pasojë e ndryshimeve të çmimeve dhe kursit të këmbimit) dhe "riklasifikimeve të tjera". Banka e Shqipërisë kërkon informacion statistikor me qëllim të përpilimit të të dhënave për transaksionet financiare në formën e ndryshimeve që përfshijnë 'riklasifikime dhe ndryshimeve të tjera' si dhe 'rivlerësimet të çmimeve dhe kursit të këmbimit'.

2. 'Ndryshimet e rivlerësimit' i referohet ndryshimeve në vlerësimin e mjeteve dhe detyrimeve që rrjedhin nga ndryshimet në çmimin e mjeteve dhe detyrimeve dhe/ose efekti i kursit të këmbimit të mjeteve dhe detyrimeve të shprehura në monedhe e huaj. Rivlerësimet e çmimeve përfshijnë ndryshimet që ndodhin me kalimin e kohës në vlerën e stoqeve në ditën e fundit të periudhës së referencës, për shkak të ndryshimeve në vlerën e referencës në të cilën ato regjistrohen, d.m.th. fitimet/humbjet e mbajtjes. Lëvizjet në kurset e këmbimit kundrejt monedhës vendëse (lek) që ndodhin ndërmjet datave të raportimit në fund të periudhës sjellin ndryshime në vlerën e mjeteve/detyrimeve në valutë të huaj kur shprehen në lek. Duke qenë se këto ndryshime përfaqësojnë fitime/humbje të mbajtjes dhe nuk janë pasojë e transaksioneve financiare, *këto efekte duhet të hiqen nga të dhënat e transaksioneve*.

3. 'Zhvlerësimet/fshirjet' i referohen uljes së vlerës së një kredie të regjistruar në bilanc, ku kredia konsiderohet të jetë një aktiv pa vlerë (zhvlerësim) ose kur mendohet se kredia do të të mos rikuperohet plotësisht (fshirje). Përfshihen gjithashtu zhvlerësimet/fshirjet e njohura në momentin kur një kredi shitet ose transferohet te një palë e tretë, aty ku janë të identifikueshme.

SHTOJCA III

STANDARDET MINIMALE QË DUHET TË PËRMBUSHËN POPULLATA E SUBJEKTEVE RAPORTUESE

Subjektet raportuese duhet të përmbushin standardet minimale të mëposhtme për të përmbushur kërkesat e raportimit statistikor të Bankës së Shqipërisë.

1. Standardet minimale për tejçimin/ përcjelljen e informacionit:

a) raportimi duhet të jetë në kohë dhe brenda afateve të përcaktuara nga Banka;
b) raportet statistikore duhet të jenë në përputhje me formën dhe formatin e tyre nga kërkesat e raportimit teknik të përcaktuara nga Banka;

c) subjekti raportues duhet t'i japë Bankës të dhënat e një ose më shumë personave kontaktues;

d) duhet të ndiqen specifikimet teknike për transmetimin e të dhënave në Bankën e Shqipërisë.

2. Standardet minimale për saktësinë:

a) informacioni statistikor duhet të jetë i saktë: të gjitha kufizimet paralele/ rregullat e kontrollit duhet të përmbushen (p.sh. mjetet dhe detyrimet duhet të balancohen, nëntotalet duhet të mblidhen në total) dhe të dhënat duhet të jenë të qëndrueshme në të gjitha frekuencat e raportimit;

b) subjektet raportuese duhet të jenë në gjendje të japin informacion mbi zhvillimet që tregojnë të dhënat e dërguara;

c) informacioni statistikor duhet të jetë i plotë dhe nuk duhet të përmbajë boshllëqe të vazhdueshme dhe strukturore. Mangësitë ekzistuese duhet të njihen, t'i shpjegohen Bankës qendrore dhe, kur është e aplikueshme, të kapërcehen sa më shpejt që të jetë e mundur;

d) subjektet raportuese duhet të ndjekin dimensionet, politikën e rrumbullakosjes dhe numrat dhjetorë të vendosur nga Bankat për përcjelljen teknike të të dhënave.

3. Standardet minimale për përputhshmërinë me konceptet:

a) informacioni statistikor duhet të jetë në përputhje me përkufizimet dhe klasifikimet e përfshira në këtë rregullore;

b) në rast të devijimeve nga këto përkufizime dhe klasifikime, subjektet raportuese duhet të monitorojnë dhe të përcaktojnë në mënyrë të rregullt diferencën ndërmjet metodologjisë së përdorur dhe asaj që përcakton kjo rregullore;

c) subjektet raportuese duhet të jenë në gjendje të shpjegojnë ndryshimet/ thyerjet në të dhënat e përcjella më parë/ transmetuara krahasuar me shifrat e periudhave të mëparshme.

4. Standardet minimale për rishikime: duhet të ndiqen politikat dhe procedurat e rishikimeve të përcaktuara nga Banka e Shqipërisë. Rishikimet që devijojnë nga rishikimet e rregullta duhet të shoqërohen me shënime shpjeguese të detajuara.